

למעשה. וכן גוונא דאיהו אמר אנכי, ואינהו אמרי (שמות כ"ד) נעשה ונשמע.

הכי קדשא בריה הוא עביד לבלהו משיריין ואינהו שתקיין ושמעין למלוכה בגין דרעותה בהון ליחדא קדשא בריה הוא ושכנתיה בכל משיריין דיליה וכל מה דקדשא בריה הוא אכטח ואודי למעבד לה חכמה מפמה טבין דלית לון סוף בלהו אמרין נעשה ונשמע.

ובגין דא אמרו (תהלים ק"ג) ברכו יי מלאכיו גבורי כח וגו' ואתתקף בך דהא קדשא בריה הוא ושכנתיה וכל משיריין דיליה ודשכנתיה אסתכמו למעבד כל רעותה, ויתיר מדאי הוא פתיב על ידה ולא נפל מלה זעירא מכתבת ידה ולא אתקיין. ופאה בר נש דמריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למנהוי שקיל מלוין דפומוי באורייתא בצלותא כלימוד בטורא דסיני. ולית חד דפתח פומיה לקטרנא, אלא עלאין ותתאין באספמותא תדא ברעותא תדא. ע"כ: (עד

כאן רעיא מהימנא מההשמטות)

והנה ה' נצב עליו וגו'. (בראשית כח) הכא חמא יעקב קשורא דמהימנותא כחד. נצב עליו, וכתוב (מלכים א כב) ומלך אין באדום, נצב מלך. (נצב מלח) חמא, דכל דרגין קיימין בלהו כחד על ההוא סלם, לאתקשרא כלא בחד קשרא. בגין דאתיהיב ההוא סלם בין תרין סטריין, תדא הוא דכתוב (בראשית כח) אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ וגו', אלין אנון תרין סטריין, בימינא ושמאלא. דבר אחר והנה ה' נצב עליו (ויאמר), עליה

שכתוב (בראשית כח) אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ וגו'. אלו הם שני צדדים, בימין ובשמאל.

בכל המחנות שלו למעלה ולמטה, בתורתך ובתפלתך הקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה, וכמו שהוא אמר אנכי, והם אמרו (שמות כד) נעשה ונשמע.

כך הקדוש ברוך הוא עושה לכל המחנות, והם שותקים ושומעים לדברך, משום שרצונך בהם ליחד הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל המחנות שלו. וכל מה שתקדוש ברוך הוא הבטיח והודה לעשות לה חכמה מפמה טובות שאין להם סוף, כלם אמרים נעשה ונשמע.

ומשום זה אמרו (תהלים קג) ברכו ה' [כל] מלאכיו גברי כח וגומר, והחזיק בך, שהרי הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל המחנות שלו ושל שכינתו הספיקו לעשות כל רצונך, ויותר מדאי הוא כתוב על ידה, ולא נפל דבר קטן מכתבת ידה שלא התקיים. אשרי האיש שאדונו מחשיב אותו כגופו ועושה לו כבוד כדמותו להיות שוקל דברי פיו בתורה ובתפלה כמו למוד בהר סיני, ואין אחד שפותח פיו לקטרנג, אלא עליונים ותחתונים בהספמה אחת ברצון אחד: ע"כ

מההשמטות.

והנה ה' נצב עליו וגו'. פאן ראה יעקב הקשר של האמונה פאחד. נצב עליו, וכתוב (מלכים א כב) ומלך אין באדום נצב מלך. (נצב מלח) ראה, שכל הדרגות עומדות פלן יחד על אותו הסלם לקשר הכל בקשר אחד, משום שאותו הסלם נתן בין שני צדדים. זהו

דבר אחר והנה ה' נצב עליו (ויאמר) - על יעקב, שהפל יהיה מרפכה קדושה, ימין ושמאל, ויעקב בתוכם, וכןסת ישראל להקשר ביניהם. זהו שכתוב אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק. מנין

לנו שיעקב באמצע? משמע שכתוב אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק והאר"י, ולא כתוב ואלהי יצחק אביך. שפיון שנקשר עם אברהם, נמצא שהוא באמצע. ואחר כך, הארץ אשר אתה שוכב עליה - הנה הפל מרפכה קדושה אחת. וכאן הוא ראה שיהיה שלמות האבות.

בא ראה, אלהי אברהם אביך, שפיון שאמר אברהם אביך, ודאי שהוא באמצע. ואלהי יצחק, כאן נרמז שקשור לשני צדדים ואחוז אותם. קשור לצד אחד - שכתוב אברהם אביך. וקשור לצד אחר - שכתוב ואלהי יצחק. תוספת וא"ו ליצחק, להראות שיעקב אחוז לשני צדדים.

ועד שיעקב לא נשא, לא נאמר בגלוי יותר, ונאמר בגלוי למי שמכיר דרכי התורה. אחר שנשא והוליד, נאמר לו בגלוי. זהו שכתוב (בראשית לג) ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל. מכאן למדנו, מי שלא נשלם למטה - לא נשלם למעלה. שונה יעקב, שנשלם למעלה ולמטה, אבל לא בגלוי.

ואם תאמר שנשלם באותה השעה - לא. אלא ראה שישלם לאחר זמן. ואם תאמר, הנה פתוב והנה אנכי עמך ושמרתיו בכל אשר תלך? אלא השגחת הקדוש ברוך הוא ושמירתו לא נעזבה מיעקב לעולמים בכל מה שהצטרף לו בעולם הזה, אבל בעולם העליון עד שנשלם.

ושמרתיו בכל אשר תלך. אלא, אשגחותא דקדשא בריך הוא ונטירו דיליה, לא אשתביק מגיה דיעקב לעלמין, בכל מה דאצטרף ליה בהאי עלמא, אבל בעלמא עלאה עד דאשתלים.

דיעקב, למהוי כלא רתיבא קדישא, מינא ושמאלא, ויעקב בגוייהו, ופנסת ישראל לאתקשרא בינייהו, הדיא הוא דכתיב אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק. מנלן דיעקב באמצעיתא, משמע דכתיב, אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק (האר"י), ולא כתיב אלהי יצחק אביך. דכיון דאתקשר ביה באברהם, אשתפח דאיהו באמצעיתא. ולבתר הארץ אשר אתה שוכב עליה, הא כלא רתיבא חדא קדישא. והכא חמא דיהוי שלימו דאבהן.

תא חזי, אלהי אברהם אביך, דכיון דאמר אברהם אביך, ודאי איהו באמצעיתא, ואלהי יצחק, הכא אתרמיז דקשיר לתרין סטרין ואחיד לון. קשיר לסטרא חד, דכתיב אברהם אביך. וקשיר לסטרא אחרא, דכתיב ואלהי יצחק, תוספת וא"ו לגבי יצחק, לאחזאה דיעקב אחיד לתרין סטרין.

ועד דיעקב לא אתנסיב, לא אתמר באתגליא יתיר, ואתמר באתגליא, למאן דידע אורחוי דאורייתא. לבתר דאתנסיב ואוליד, אתמר ליה באתגליא, הדיא הוא דכתיב, (בראשית לג) ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל. מהכא אוליפנא, מאן דלא אשתלים לתתא, לא אשתלים לעילא. שאני יעקב, דאשתלים לעילא ותתא, אבל לא באתגליא.

ואי תימא דאשתלים בההיא שעתא, לא. אלא חמא דישתלים לבתר זמנא. ואי

תימא הא כתיב, (בראשית כח) והנה אנכי עמך אלא, אשגחותא דקדשא בריך הוא ונטירו דיליה, לא אשתביק מגיה דיעקב לעלמין, בכל מה דאצטרף ליה בהאי עלמא, אבל בעלמא עלאה עד דאשתלים.